

alle ere enige om, at dette er sket med fuld Føje; man er vist ikke længere inde paa den Betragtning, som desværre har været noget fremme her i Landet, at naar man bare tog Eksamen og havde en ordentlig Eksamenskarakter, var Maalet naaet, og saa var det ganske ligegyldigt, om det skete ved ørkesløst, forceret Eksamensterperi, lige ødelæggende baade paa Sjæl og Legeme, hvor det, som var hurtigt læst, ogsaa var hurtigt glemt, og hvor Kundskaberne ikke vare tilegnede paa en saadan Maade, at det var forbundet med en aandelig Tilegnelse, Forstaaelse og Karakterudvikling efter den gamle gode pædagogiske Grundsætning: en sund Sjæl i et sundt Legeme. Dette er alt sammen noget af den allerstørste Betydning for Samfundet; paa hvilken Maade man faar sin Eksamen. Og naar Staten melder sig med disse Krav, samtidig med den Fordyrelse af Livsforholdene, der har fundet Sted i de senere Aar i Kjøbenhavn, har det ganske naturligt bragt de private Latinskoler i en overordentlig vanskelig økonomisk Stilling, saaledes at flere af dem ere gaaede ind, medens andre have kæmpet med særlig vanskelige Forhold. Lærerpersonalet er gennemgaaende misfornøjet, fordi det ikke har kunnet lønnes blot nogenlunde anstændigt, svarende til den Livsfød, hvorpaa de maatte leve. Det blev oplyst, jeg tror af det ærede Medlem for Værning selv under 2den Behandling, at de private Latinskolelæreres Løn her i Kjøbenhavn for 36 Timers ugentligt Slid, for ikke at tale om den Hjemmeundervisning med Rettelse af Stile og den Slags Ting, udgør 1728 Kr. Det er en uanstændig ringe Løn for Latinskolelærere i enhver som helst Alder. Men den bliver ganske særlig uanstændig ringe, naar man husker paa den Forandring, der er foregaaet med Personellet i vor Lærerstand i den senere Tid. For endnu ikke saa meget lang Tid siden vare Latinskolelærerne for en ikke ringe Del Studenter og unge Kandidater, der søgte denne Stilling som Bihverv eller et Overgangsled, og som derfor kunde lade sig nøje med lidt, naar de ikke kunde faa mere. De havde ikke stiftet Familie og havde ingen særlige Udgifter. Men nu er Lærerbstanden for største Delen

Mænd, der have taget Skoleembedseksamen og viet denne Sag deres hele Liv, og som blive i den Gerning, de have begyndt paa som unge, og de skulle derfor gerne have stigende Løn i samme Grad, som de ere i den Alder, hvor de skulle stifte Familie. Jeg behøver vist neppe at udtale, at det for Skolens Vedkommende er en ganske overordentlig heldig Forandring, at den ikke systematisk skal være Prøveklud for unge Studenter og Kandidater, som maa bruge deres Kræfter til andre Hovedopgaver og kun have Skolegeringen som midlertidig Beskæftigelse, men i sin Tjeneste faar Mænd, som have arbejdet sig frem med denne Gerning for Øje, som ville ofre denne Gerning hele deres Tid, Kraft, Lyst og Energi og efterhaanden blive modne Mænd, hvis Personlighed kan paavirke Eleverne, hvilket er af den største Betydning for Ungdommens Opdragelse. Jeg regner det for en overordentlig Velsignelse for vore Skoler, at de unge Studenter og Kandidater ere komne bort, og at der er kommet Skolemænd i Stedet for. Men Betingelsen er saa ogsaa, at de blive lønnede blot nogenlunde anstændigt, for at de ikke skulle leve under saadanne Forhold, som mere og mere maa demoralisere dem ved den stadig fortværende og nedbrydende Kamp for det daglige Brød. Jeg er tilbøjelig til at tro, at man saa heller maatte beholde de unge Studenter. De, der have lidt Kendskab til de private Skoler paa Landet eller i Byerne, store eller smaa, Dreng- eller Pigeskoler, hvor Lønnen er en saadan, at Læreren er nødt til at lade sig byde, hvad det skal være af Forstanderen, fordi han ikke kan undvære den Sulteløn, han faar, og Forstanderen er nødt til at lade sig byde alt af Elever og Forældre, fordi han ikke kan undvære den Smule Kontingent, han faar, ville være paa det rene med, at det vilde være en overordentlig stor Ulykke, om lignende Forhold skulde indføres i vore Latinskoler. Det maa jo i denne Forbindelse endelig huskes, at en stor Del af dem, som ere i Latinskolerne, blive siden Mænd, som skulle betjene Staten i de vigtigste Livsfunktioner, og hvis hele aandelige Habitus har den allerstørste Betydning for vort Folks Fremtid og Lykke, og det kan der-